

Lapsed Sipsikust: võluväega ellu äratatud niit

TEKST VIRGE RATASEPP
FOTO MARI MÄGI

Eno Raua lasteraamat „Sipsik“ on oma siiruse ja seiklustega köitnud ning öökapiraamatuna unne suigutanud mitmeid põlvkondi lapsi juba enam kui 60 aastat. 1962. aastal sündinud musta kahuse pea ja vahva triibulise kostüümiga Sipsik on läbi aastakümnete püsinud sama seiklushimuline, kui armastatud lastekirjanik ta esmalt raamatusse pani.

Seiklusi on tal jagunud nii raamatukaante vahele, CD-plaadile, teatrilavale kui multikana filmilinale. Nüüd jõuab Sipsik aga esimest korda Vanemuise teatri lavalaudadele, täpsemalt muusikalilavale, kus ta saab koos oma parimate sõprade Anu ja Mardiga lasta valla oma lõngast häälepaelad ning astuda vastu koerustükkidele, mille-sarnaseid Vanemuise teatrilava, lapsed, emad-isad ja vanaemad-vanaisad veel näinud ei ole.

Maria Annuse lavastatava „Sipsiku“ ootuses kohtusin lasteaia Ripsik Ruugeripsikute rühma lastega, kes kibelevad juba väga-väga teatrisaali kohtuma sinivalgekirjus kostüümis Sipsikuga. Uurisin väikestelt Sipsiku-ekspertidelt, kui palju nad Sipsiku kohta tegelikult teavad. Nad teavad! Ja palju! Vestlusest lastega joonistus Sipsikust välja järgmine.

Laste sõnul on Sipsik tore, lähedalt triibuline armas tegelane, keda saab kogu aeg kallistada ja kaisutada. Huvitaval kombel oskab ta lisaks eesti keelele ka vene keelt rääkida. Aastaringe Sipsiku seljas on üks kuni kuus. Kuigi tema täpset vanust ei suuda lapsed määratleda, kaldub see siiski viiekuue poole, sest just nii vanad on vastajad ise. Üks poiss teab aga kindlalt: „Sipsik on niidiaastane, sest ta on riidest ja niitidest tehtud!“

Oma vanuse kohta olla tal kasv ka kinni jäänud, sest Mardi poolt öele sünnipäevaks ömmeldud nukk ei saa ju ometi kasvada. „Mart tegi Anule Sipsiku, sest talle meeldivad Sipsikud,“ on lapsed kindlad. „Ja siis ärkas Sipsik ellu. Võluväega. Haldjas tõi võluväe,“ teavad lapsed, kuidas Sipsikule hing sisse sai. Supervõimeid olla Sipsikul teisigi: nendeks on kiirus ja lennuoskus.

Sipsiku soo määratlemisel on arvamused pooleks: Sipsiku mustad kahused juuksed panakse nii poisi kui ka tüdruku pähe. „Talle saab naljakaid patse teha. Tal on naljakad käed ka,“ peegeldab üks tüdruk oma Sipsikule patse punudes. „Tal on nii vähe juukseid ja ta nimi on nagu poisil. Sellist tüdrukut ei ole olemas, kelle nimi on Sipsik,“ vastandub üks poiss. Kolmas aga teatab

taas tõsimeeli: „Ma tean. Ta on niit. Ta on niidist tehtud.“

Sipsiku lemmiksöögiks olla piim, mille joomine tekitab talle piimavuntsid, seda teavad lapsed täpselt. „Mulle meeldis see, kui Anu jäi Sipsikuga üksi koju. Siis nad kuulsid häält, hakkasid kartma ja jõid piima ja Sipsikule tulid vuntsid,“ räägib tüdruk õhinal. „Ta sööb niiti kõrvale,“ lisab noormees Sipsiku menüüle täienduseks. Tõsimeeli teatatakse ka, et ta sööb hambaharju ja hambapastat ning joob vett peale. Seda lausa nii, et kõhtki ei hakka valutama. Siiski leidub laste hulgas ka realiste, kellele fantaasiamaailm nii ei mõju: „Ta ei saa süüa. Tal on suu kinni ömmeldud.“

Üks erutavamaid teemasid laste jaoks on jäätis. Mitte tavaline jäätis, vaid Sipsiku jäätis. „See on sinine ja valge ja külm ja magus ja hea,“ võtavad lapsed kokku. Selles rühmas ei ole küll last, kes ei teaks Sipsiku jäätise olemasolust. Pea kõik on seda söönud kaks, kolm, neli või viis korda! „200 korda,“ trumpab üks poiss kõik teised pakkumised üle. Kahtlustan, et ta luiskab. „See oli kunagi mu lemmik. Väga hea maitsega, aga ei oskagi öelda, mis maitsega. Ei ole nii ammu söönud,“ mõtiskleb üks laps. „Maasikamaitsega,“ ütleb teine vanilje-mustikamaitselist jäätist meenutades. Aga kust jäätis koju tuleb? – „Issi ostab!“

Lastele pole tähelepanuta jäänud ka see, et Sipsik kannab kogu aeg sinivalgekirjut kostüümi. Edgar Valteri poolt visualiseeritud kostüüm sai selga, et jääda. „Talle sobivad ainult need riided,“ teatab üks tüdruk. „Need on Sipsiku värvid,“ „Need ei tule talt seljast ära“, lisavad teised lapsed.

Sipsiku sünnipäev jäävat laste enda sünnipäeva või jõulude kanti, sest paljud lapsed, kel oma Sipsik käevangus, said esimese Sipsiku just siis. „Tal on niidiaastal sünnipäev,“ teatab üks noormees taas, „ja kuna ta on niidist tehtud, siis tal on niidikuus sünnipäev.“

Kui küsin, mida nad Sipsikule sünnipäevaks kingiksid, on lapsed selle justkui kokku leppinud. „Sipsiku kaisuka. Ühe väikse Sipsiku talle juurde“, „Hiiglase Sipsiku“, teatavad lapsed. Sipsikul peab olema oma Sipsik, olgu suur või väike. „Juukseid, lauamänge, munasid, kommi, Sipsiku pusle,“ kõlavad teisedki pakkumised, aga taas ei jää ka märkimata: „Hästi palju niite. Sest ta on ise ka niidist.“

Kui küsin lastelt, kes on Sipsiku sõbrad, teatavad kõik – Anu ja Mart ja muidugi nemad ise! Veidi filosoofilisemaks minnes uurin: mis on sõprus? „See on, kui Sipsik oskab rääkida ainult Anuga“,

„Sipsik on niidiaastane, sest ta on riidest ja niitidest tehtud!“

„Sõprus on sõbralikkus“, „See on siis, kui me hästi palju mängime koos“, „Ja magame koos“, „See, et oled teisega sõber ja ei taha temast loobuda. Näiteks kui ta teisele maale reisib ja jääb igaveseks sinna, siis ta ei taha temast loobuda“, konverteerivad lapsed sõpruse ümber mängulusti ja koosveedetud aega.

Mäng on lapse töö ja seda tööd meeldib teha ka Sipsikule. Eriti meeldivat talle mängida peitust, kulli, kolli ja lauamänge, teavad lapsed. „Ma olen kuulnud, et Sipsik laulab ka,“ räägib üks noormees, kes teab peast täpselt seda laulu, aga jätab selle siiski enda teada.

Sipsiku seiklusedki on lastele tuttavad. „Anu ja Mart tegid talle öösel raketi papist. Ja nad tegid nööriga ühed asjad, et ta võttis suure hoo ja lendas. Mart viskas ta kosmose peale. Ta ei saa haiget, sest kuu peal kõik lendavad,“ kõnelesid lapsed.

„Sipsik tuli hommikul tagasi katusele. Tahaks ka nagu Sipsik olla, kui ta hakkas sealt katusele kukkuma, et sai langevarju sees olla. Ma oleks tahtnud ka koos temaga seal sees olla,“ räägib üks tüdruk särasilmil.

Ka Sipsiku taksosõit on lastele mällu sööbinud. „Sipsik jäi taksosse. Ja siis tuli üks tüdruk, tahtis endale Sipsikut. Ja ta kukkus põrandale ja autojuht viskas ta välja. Siis kõndis ta ühest asjast alla ja kukkus. Seal olid rotid ja tahtsid Sipsikut süüa. Ja siis Sipsik ütles, et tal on palsamit pandud peale,“ räägivad lapsed, kuidas Sipsik rottide käest pääses.

„Ükskord ta läks Anu paadiga sõitma ja see on lahe,“ jagab üks poiss ka neljandat seiklust ning lisab uhkelt: „Ma olen ka mootorpaadiga sõitnud.“

Kui erilised on Sipsiku seiklused muusikalilaval, näevad lapsed õige pea! Seni saavad nad oma Sipsikud kaissu võtta, neid kallistada ja nendega mängida, sest nii nagu lapsed ütlesid, siis koos mängimine on sõprus. Ja sellest „Sipsik“ räägibki.